

„LIRYCZNE OKNO”

Colloquia Litteraria
UKSW
8/9 2010

GARNIER Z LANGRES

ŻŁÓB

Garnier z Langres (zwany też Garnierusem II z Rochefort) urodził się ok. 1140-1150 roku w Rochefort-sur-Brévon, zmarł po 1225 roku w Clairvaux. Był mnichem-cystersem w Longuay, następnie od 1180 roku opatem w Auberive, od 1186 do 1192 roku opatem klasztoru w Clairvaux, wreszcie ze względu na swe przymioty intelektualne i głęboką duchowość został powołany na urząd biskupa w Langres. Rezygnację z tego urzędu złożył na ręce papieża Innocentego III i wycofał się w 1198/99 roku do klasztoru w Clairvaux, by poświęcić się pracy naukowej i pisać dzieła teologiczne. *Pozostawił po sobie także dzieło o charakterze słownikowym *Allegoriae in universam Sacram Scripturam*, wcześniej przypisywane Rabanowi Maurowi (zm. 856) i pod jego imieniem wydane w serii *Patrologia Latina* Migne’a, w tomie 112 (849-1088). Słownik ten, obszerniejszy od wcześniejszych kompilacji, zebrał dotychczasową spuściznę alegorystyki. Hasła są ułożone alfabetycznie, przy każdym autor podał kilka (a niekiedy nawet kilkanaście) znaczeń wraz z tekstem biblijnym i krótkim wyjaśnieniem, co pokazuje także poniższe tłumaczenie hasła *praesepe* ze słownika biblijnych alegorii Garniera z Langres.*

Żłób jest Pismem Świętym, jak w Księdze Hioba: „... albo zostanie przy twoim żłobie?”¹, to znaczy: z Twoją pomocą pyszałkowi władca ziemski będzie posłuszny Twojemu Pismu. Przez żłóbek [określa się też] wcielenie Pana, jak w Księdze Izajasza: „... i osioł

¹ Por. *Księga Hioba* 39, 9. Według *Biblii Tysiąclecia* (wyd. V – stosuję dalej skrót BT) cały fragment brzmi: „Czy bawół zechce ci służyć, / czy zanocuje przy twoim żłobie?”

źłób swego pana”², gdyż lud pogan poznał wcielenie swojego Odkupiciela. Żłób [oznacza również] szczęśliwość niebiańską, jak w Księdze Hioba: „... albo zamruczy wół, gdy stanie u żłobu?”³, ponieważ głosiciel [Słowa Bożego]⁴ Kościoła nie powinien się smucić, skoro dotarł do pełni szczęścia niebieskiego. Przez żłoby [określane są] różne grupy Kościoła, jak w pieśni w Księdze Habakuka: „Nie będzie bydła u żłobów”⁵, ponieważ w owym czasie w pewnych grupach Kościoła z trudem będzie trwać wspólnota godna uznania.

wprowadzenie i tłumaczenie Dominika Budzanowska

² Por. *Księga Izajasza* 1,3. Według BT cały fragment brzmi: „Wół rozpoznaje swego pana / i osioł żłób swego właściciela”.

³ Por. *Księga Hioba* 6, 5. Według BT cały fragment brzmi: „Czy onager ryczy na murawie / lub mruży wół, gdy ma paszę?”

⁴ W oryginale łacińskim: *praedicator*.

⁵ Por. *Księga Habakuka* 3, 17. Według BT fragment ten brzmi: „... i nie ma wołów w zagrodach”.